

LÆRERES JOBTILFREDSHED

International evidens om sammenhænge med læreres arbejdsomfang, skoleledelse og elevadfærd

RESUMÉ

Læreres jobtilfredshed er afgørende for at fastholde kompetente og kvalificerede lærere – og for at styrke deres generelle trivsel. Arbejdsvilkårene på skolen spiller en central rolle i at forme lærernes opfattelser af deres karriere og profession. Den internationale komparative forskning er dog fortsat begrænset, når det gælder om at identificere præcist hvilke elementer af skolens arbejdsvilkår, der hænger sammen med læreres jobtilfredshed. Med udgangspunkt i data fra TIMSS 2019 (Trends in International Mathematics and Science Study) undersøger dette brief sammenhængen mellem arbejdsvilkår på skolen, skoleledelse, elevadfærd, lærernes arbejdsomfang og jobtilfredshed - set ud fra 8.-klassernes matematiklæreres perspektiv. Vi fremlægger evidens for en signifikant sammenhæng mellem skoleledelse, elevadfærd og lærernes arbejdsomfang og deres jobtilfredshed, hvilket fremhæver en stærk forbindelse mellem skolens arbejdsvilkår og læreres jobtilfredshed.

IMPLIKATIONER

- ▶ Forbedring af arbejdsvilkårene i skoler er en lovende tilgang til at imødegå den globale lærermangel – både når det gælder om at fastholde nuværende lærere og om at tilbyde attraktive stillinger til den nye generation af lærere.
- ▶ Vi finder, at støttende skoleledelse, bedre elevadfærd og en lavere oplevet arbejdsomfang hænger sammen med højere jobtilfredshed blandt lærere.
- ▶ Investering i lederuddannelse og mentorprogrammer, gennemførelse af strategier til at fremme positiv elevadfærd og støtte klasseledelse samt reduktion af lærernes administrative arbejdsbyrde kan være virkningsfulde initiativer til at øge læreres jobtilfredshed.

Forfattere

Nurullah Eryilmaz, IEA

Alec Kennedy, IEA

Rolf Strietholt, IEA

Stefan Johansson, University of Gothenburg

Pontus Bäckström, Swedish Teachers' Union

Martin Henry, Education International

Denne artikel er en oversættelse af en engelsksproget artikel udgivet af IEA, som kan findes her:

<https://www.iea.nl/publications/series-journals/iea-compass-briefs-education-series/teacher-job-satisfaction>.

Oversættelsen er udført af Jacob H. Christensen/NCS/DPU/Aarhus Universitet, og ikke verificeret af IEA. IEA er dermed ikke ansvarlig for eventuelle unøjagtigheder, udeladelser eller forskelle mellem oversættelsen og den originale artikel.

Artiklen indeholder endvidere et fagfællebedømt dansk efterskrift, som ikke er en del af den oprindelige IEA-udgivelse.

INTRODUKTION

Lærermangel er et globalt problem, og frem mod 2030 vil der på verdensplan være behov for anslået 44 millioner flere lærere i grundskolen (UNESCO, 2024). Denne udfordring berører mange lande, herunder USA, Australien, Kina og England (Ingersoll, 2017). Manglen på kvalificerede lærere fører til større klasser, højere arbejdsbelastning og lavere undervisningskvalitet. At løse dette problem kræver en bred vifte af tiltag, og forbedring af læreres jobtilfredshed er en central del af løsningen (Education International, 2024).

Læreres jobtilfredshed er ikke kun vigtig for at imødekomme lærermanglen, men også for at forbedre lærernes daglige arbejdsliv og deres evne til at støtte eleverne. Tilfredse lærere skaber oftere positive læringsmiljøer og bidrager til, at eleverne får succes. Forskning viser, at jobtilfredshed forudsiger læreres tillid til egne evner (Burić & Kim, 2021) og også hænger sammen med længere karrierer og stærkere engagement i professionen (Blömeke et al., 2017). Høj jobtilfredshed bidrager til bedre undervisning, større dedikation og langsigtet karrieresucces.

Studier har identificeret faktorer inden for skolen, der påvirker læreres tilfredshed. Skaalvik og Skaalvik (2011) fandt, at elevadfærd har en betydelig indflydelse på tilfredsheden i norske skoler. Tilsvarende viste Malinen og Savolainen (2016), at et positivt skolemiljø øger tilfredsheden blandt finske lærere.

Ved hjælp af data fra TIMSS 2015-undersøgelsen rapporterede Toropova et al. (2020), at arbejdsmængde og elevadfærd påvirker lærertilfredsheden i Sverige. Skoleledelse spiller også en vigtig rolle. Sims (2018; 2020) fremhævede denne faktor i England, mens Boyd et al. (2011) og Kraft et al. (2016) viste, at en støttende skoleledelse er afgørende for at fastholde lærere i New York City.

På trods af disse indsigter er der udfordringer ved at anvende forskningsresultater på tværs af lande. Meget af den eksisterende forskning bygger på enkeltlandsstudier, hvilket begrænser, hvor bredt resultaterne kan anvendes. For at imødekomme denne mangel anvender vores studie data fra TIMSS 2019. Dataene dækker en bred vifte af uddannelsessystemer og giver os mulighed for at undersøge faktorer, der påvirker lærertilfredshed i et internationalt perspektiv.

Vi fokuserer på tre centrale aspekter af skolens arbejdsvilkår: elevadfærd, ledelsesmæssig støtte og lærernes arbejdsmængde. Vores forskning undersøger, hvordan disse faktorer hænger sammen med jobtilfredshed blandt matematiklærere i 8. klasse. Ved at levere opdateret og globalt relevant viden søger vi at bidrage til den fortsatte indsats for at forbedre læreres jobtilfredshed og styrke kvaliteten af matematikundervisningen i denne afgørende fase af elevernes læring.

DATAGRUNDLAG

Data fra matematiklærere tilknyttet 8-klasseelever, der deltog i TIMSS 2019, blev analyseret. Vi anvendte data fra alle 46 deltagende lande og regioner. Læreres jobtilfredshed blev målt ud fra deres svar på fem udsagn om, hvordan de har det som lærere: tilfredshed med deres profession, oplevelsen af at arbejdet er meningsfuldt og betydningsfuldt, begejstring for deres arbejde, inspiration fra deres job og stolthed over deres arbejde. *Figur 1* viser variationer i læreres jobtilfredshed på tværs af lande, hvilket indikerer, at niveauet af jobtilfredshed blandt lærere kan variere internationalt.

Når det gælder skolens arbejdsvilkår, ser vi på tre nøglefaktorer:

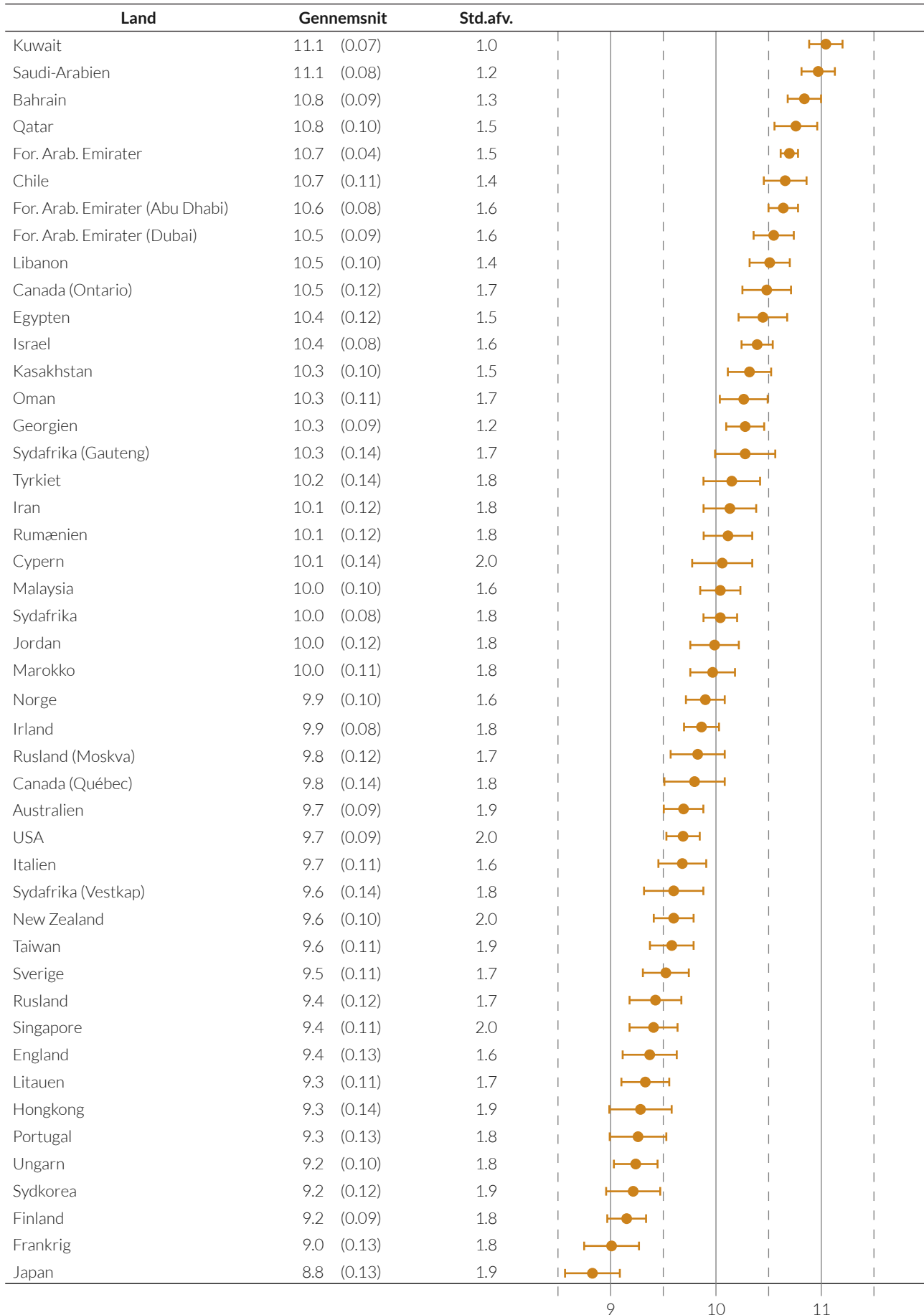
- ▶ **Lærernes arbejdsmængde:** Skala baseret på fem udsagn, der måler, i hvilken grad lærerne er enige i forskellige påstande om deres arbejdsbyrde på skolen – for eksempel at de har for mange undervisningstimer og har brug for mere tid til forberedelse.

- ▶ **Elevadfærd:** Skala baseret på fem udsagn, der vurderer lærernes opfattelse af, i hvilken grad de er enige i beskrivelser af elevernes adfærd og opførsel på deres skole – for eksempel om eleverne viser respekt for lærerne og opfører sig ordentligt.
- ▶ **Skoleledelse:** Enkelt spørgsmål, der måler graden af samarbejde mellem lærerne og skolens ledelse.

Derudover tager vi også højde for lærerens køn (mand eller kvinde), antal års undervisningserfaring, hovedfagligt område samt det samlede antal timer brugt på formel efteruddannelse i matematik.

Vi gennemfører en regressionsanalyse baseret på samlede (pooled) data for at vise, hvilke faktorer der har betydning. Mønstrene bekræftes dog i det store hele også i de landespecifikke analyser (figur 1, 2, 3 og 4). Modellen undersøger sammenhængen mellem karakteristika ved skolens arbejdsvilkår og læreres jobtilfredshed, efter der er kontrolleret for en række lærer-karakteristika. Analyserne er gennemført på lærerniveau.

Figur 1: Variation i læreres jobtilfredshed mellem lande

RESULTATER

Vi estimerer en regressionsmodel baseret på samlede internationale data for at give et overblik over sammenhængen mellem arbejdsvilkår i skolen og læreres jobtilfredshed, efter der er kontrolleret for lærerkarakteristika.

Vores analyse fremhæver tre nøglefaktorer, der er tæt forbundet med læreres jobtilfredshed: ledelsesmæssig støtte, elevadfærd og lærernes arbejdsomfang. Disse sammenhænge forbliver stærke, selv efter der er kontrolleret for andre lærerkarakteristika som køn, undervisnings erfaring og deltagelse i efteruddannelse (se tabel 1).

Støttende ledelse spiller en vigtig rolle. Lærere, der føler sig bakket op af deres skoleledere og øvrige ledelse, rapporterer højere jobtilfredshed. Elevernes adfærd i klasseværelset er ligeledes en afgørende faktor: Lærere er mere tilfredse, når

eleverne opfører sig ordentligt, og forstyrrelserne er få. Endelig er sammenhængen mellem arbejdsomfang og jobtilfredshed signifikant, om end svagere end for de øvrige faktorer. Lærere med en stor arbejdsbyrde har generelt en tendens til at opleve lavere jobtilfredshed.

Figurene 2, 3 og 4 viser sammenhænge mellem faktorerne (ledelsesmæssig støtte, elevadfærd og lærernes arbejdsomfang) og læreres jobtilfredshed på tværs af lande.

Figur 2 fokuserer på ledelsesmæssig støtte. I de fleste lande ses en tydelig positiv sammenhæng mellem ledelsesmæssig støtte og læreres jobtilfredshed. Denne sammenhæng er statistisk signifikant i 27 lande. Lærere, der føler sig mere støttet af deres skoleledere, rapporterer konsekvent højere jobtilfredshed. I to lande er sammenhængen negativ, men den er ikke statistisk signifikant.

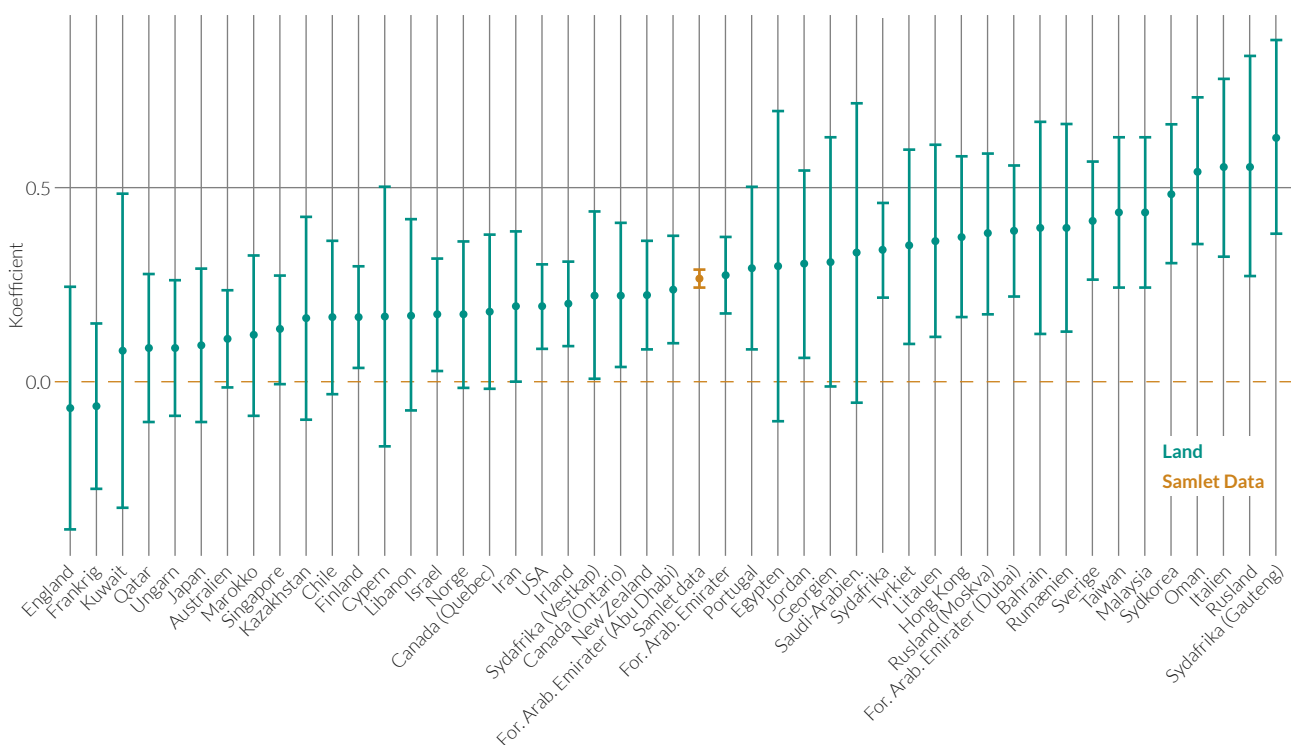
Tabel 1: Regressionsestimater baseret på samlede internationale data

	Estimat	Std.fejl
Ledelsesmæssig støtte	0.266***	(0.013)
Elevadfærd	0.356***	(0.013)
Lærernes arbejdsomfang	-0.113***	(0.012)

***p<0.001

► **Note:** Et omfattende sæt kontrolvariable blev inkluderet i regressionsmodellen (køn, undervisningsår, undervisningsfag og efteruddannelse), men er ikke præsenteret i denne tabel.

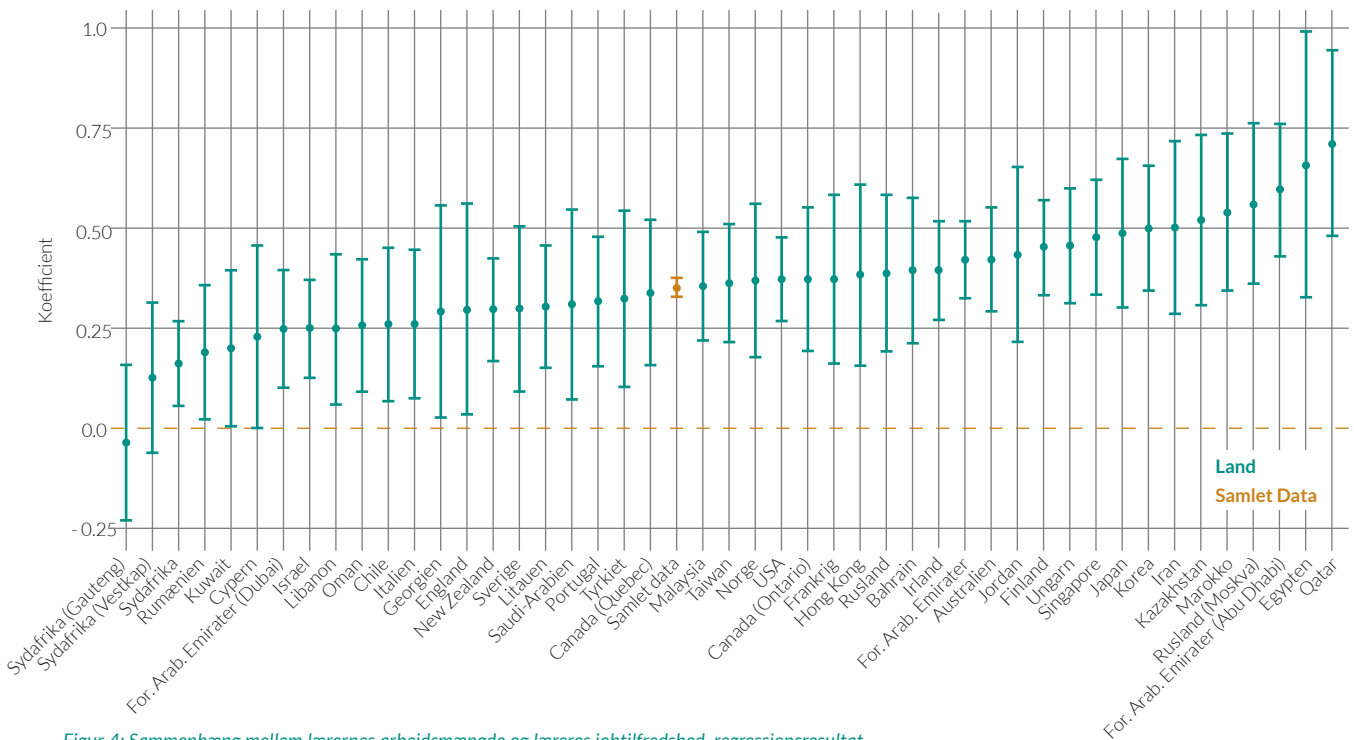
Figur 2: Sammenhæng mellem ledelsesmæssig støtte og læreres jobtilfredshed, regressionsresultat

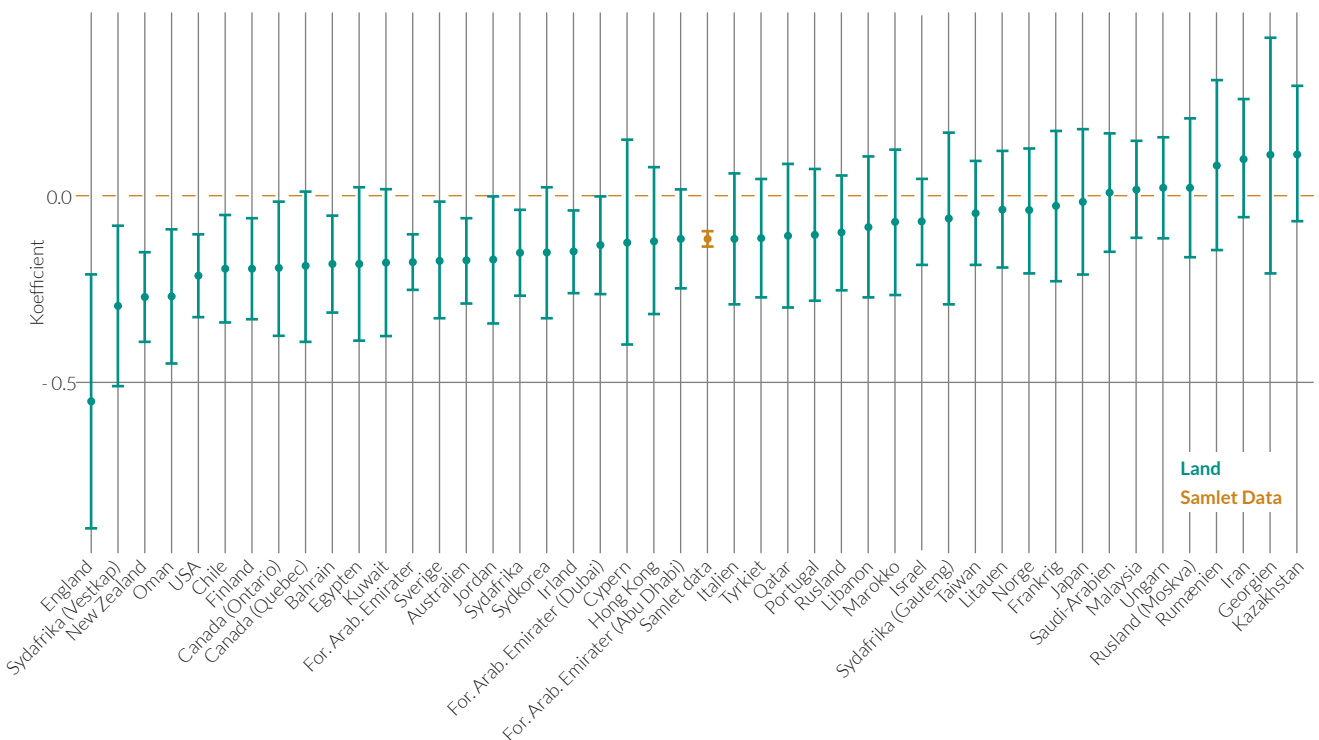
Figur 3 viser sammenhængen mellem elevadfærd og læreres jobtilfredshed. I næsten alle lande er en mere positiv vurdering af elevadfærd forbundet med højere jobtilfredshed blandt lærere. Den eneste undtagelse er Sydafrika (Gauteng), hvor denne sammenhæng ikke observeres. Samlet set har lærere med elever, der udviser positiv adfærd, en tendens til at rapportere højere jobtilfredshed.

Figur 4 viser, hvordan lærernes arbejdsmængde påvirker jobtilfredsheden. I omkring to tredjedele af landene er en større arbejdsbyrde forbundet med lavere tilfredshed. Denne sammenhæng er statistisk signifikant i 14 af de 37 lande, hvor den negative tendens observeres. Selvom der observeres enkelte positive sammenhænge mellem arbejdsmængde og jobtilfredshed, er det vigtigt at bemærke, at disse ikke er statistisk signifikante. Disse undtagelser tyder på, at effekten af arbejdsmængde på jobtilfredshed kan afhænge af kontekstuelle

Figur 3: Sammenhæng mellem elevadfærd og læreres jobtilfredshed, regressionsresultat

Figur 4: Sammenhæng mellem lærernes arbejdsmængde og læreres jobtilfredshed, regressionsresultat

KONKLUSIONER OG IMPLIKATIONER FOR FORSKNING OG POLITIK

► Læreres arbejdsvilkår udgør en væsentlig udfordring, især i en tid, hvor verden står over for en stigende lærermangel.

Tilfredse lærere er afgørende for at sikre undervisning af høj kvalitet og for at fastholde lærerprofessionen som et stabilt og attraktivt erhverv (Education International, 2024). Vores analyse understreger betydningen af ledelsesmæssig støtte for at øge læreres jobtilfredshed. Lærere, der føler sig støttet af deres skoleledere, er mere tilbøjelige til at være tilfredse med deres arbejde. Investering i lederuddannelse og mentorprogrammer kan bidrage til at skabe et mere støttende arbejdsmiljø. Dette fund stemmer overens med forskning fra Australien (Aldridge & Fraser, 2016), Sverige (Toropova et al., 2020), Israel (Bogler, 2001) og England (Sims, 2020).

Elevadfærd spiller også en afgørende rolle. Lærere, der oplever færre forstyrrelser i klasseværelset, rapporterer højere niveauer af jobtilfredshed. Dette peger på, at skoler bør fremme positiv klassekultur og støtte lærerne i håndteringen af udfordringer i undervisningen. Tidligere studier (f.eks. Borman & Dowling, 2008; Ingersoll, 2017; Wang et al., 2020; Toropova et al., 2020; Sims, 2018) understøtter betydningen af at opretholde klassekultur som et middel til at øge lærertilfredsheden.

Sammenlignet med ledelsesmæssig støtte og elevadfærd viser lærernes arbejdsmængde en mere moderat sammenhæng med jobtilfredshed. Samtidig viser resultaterne, at en høj arbejdsbyrde har en negativ indvirkning på lærernes tilfredshed. Dette stemmer overens med forskning fra Sverige (Toropova et al., 2020) og Norge (Skaalvik & Skaalvik, 2016), som har vist, at for store arbejdsbyrder kan føre til udbrændthed og øget lærerfravald. Håndtering af arbejdsbyrden er afgørende for at forebygge stress og fastholde lærere i professionen. Fremtidig forskning bør skelne mellem undervisningsrelaterede og ikke-undervisningsmæssige/administrative arbejdsopgaver (Creagh et al., 2023). På trods af de overordnede tendenser er det vigtigt at anerkende den variation, der ses i vores resultater, hvilket peger på, at fremtidig forskning bør undersøge institutionelle faktorer, der kan moderere disse sammenhænge. Den globale lærermangel kræver hurtig handling. At imødegå denne udfordring handler ikke kun om at uddanne nye lærere – men

også om at fastholde dem, der allerede er i professionen. Vores studie giver værdifuld indsigt i de faktorer, der påvirker læreres tilfredshed, baseret på data fra 46 lande. Vi fandt, at ledelsesmæssig støtte, elevadfærd og arbejdsmængde er nøglefaktorer for at øge jobtilfredsheden.

Dette studie fokuserer på matematiklærere, hvilket kan begrænse generaliserbarheden af resultaterne til andre fagområder. Derudover er stikprøven ikke udvalgt tilfældigt og er derfor ikke nødvendigvis repræsentativ for den bredere population af matematiklærere. Endvidere, selvom vi har kontrolleret for mange potentielle indvirkende faktorer, kan nogle ikke-observerede variable stadig have indflydelse på resultaterne. Omvendt kausalitet er en anden mulig begrænsning. På baggrund af teori og tidligere forskning antager vi, at ledelse, elevadfærd og arbejdsmængde påvirker jobtilfredsheden – og ikke omvendt – men datamaterialets tværnsnitskarakter gør det umuligt at teste denne antagelse direkte.

På trods af disse begrænsninger stemmer vores resultater overens med tidligere forskning og giver et globalt perspektiv. Ved at analysere data fra mange lande bekræfter vi, at støttende ledelse og positiv elevadfærd er afgørende for læreres jobtilfredshed. Disse resultater er nyttige for både undervisere, beslutningstagere og forskere, der arbejder for at styrke lærerprofessionen på verdensplan.

Forbedring af læreres jobtilfredshed kræver samarbejde mellem beslutningstagere, skoleledere og familier. Mens politiske tiltag fastlægger de overordnede rammer, har skolelederne en direkte rolle i at forme skolemiljøet, og familier kan støtte skolerne ved at fremme positiv adfærd. Tilfredse lærere er mere tilbøjelige til at dedikere deres tid og energi til undervisningen, hvilket gavner både eleverne og uddannelsessystemet som helhed. Det er også vigtigt at adressere både omfanget og karakteren af lærernes arbejdsbyrde for at reducere stress og øge jobtilfredsheden. Skoleledere spiller en central rolle i at fremme lærernes tilfredshed, og deres ledelse er derfor afgørende for lærerfastholdelsen. Disse praktiske anbefalinger kan være værdifulde redskaber til at støtte lærernes arbejde og trivsel.

REFERENCER

- Aldridge, J. M., & Fraser, B. J. (2016). Teachers' views of their school climate and its relationship with teacher self-efficacy and job satisfaction. *Learning Environments Research*, 19, 291–307. <https://doi.org/10.1007/s10984-015-9198-x>
- Blömeke, S., Houang, R., Hsieh, F. J., & Wang, T. Y. (2017). Effects of job motives, teacher knowledge and school context on beginning teachers' commitment to stay in the profession: A longitudinal study in Germany, Taiwan and the USA. In G. K. LeTendre & M. Akiba (Eds.), *International handbook of teacher quality and policy* (pp. 374–387). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315710068>
- Bogler, R., & Nir, A. E. (2015). The contribution of perceived fit between job demands and abilities to teachers' commitment and job satisfaction. *Educational Management Administration & Leadership*, 43(4), 541–560. <https://doi.org/10.1177/1741143214535736>
- Borman, G. D., & Dowling, N. M. (2008). Teacher attrition and retention: A meta-analytic and narrative review of the research. *Review of Educational Research*, 78(3), 367–409. <https://doi.org/10.3102/0034654308321455>
- Boyd, D., Grossman, P., Ing, M., Lankford, H., Loeb, S., & Wyckoff, J. (2011). The influence of school administrators on teacher retention decisions. *American Educational Research Journal*, 48(2), 303–333. <https://doi.org/10.3102/0002831210380788>
- Burić, I., & Kim, L. E. (2021). Job satisfaction predicts teacher self-efficacy and the association is invariant: Examinations using TALIS 2018 data and longitudinal Croatian data. *Teaching and Teacher Education*, 105, 103–406. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103406>
- Creagh, S., Thompson, G., Mockler, N., Stacey, M., & Hogan, A. (2023). Workload, work intensification and time poverty for teachers and school leaders: a systematic research synthesis. *Educational Review*, 77(2), 661–680. <https://doi.org/10.1080/00131911.2023.2196607>
- Education International (2024). *Teacher well-being: a global understanding*. <https://www.ei-ie.org/en/item/28804:teacher-well-being-a-global-understanding>
- Ingersoll, R. (2017). What do the national data tell us about minority teacher shortages?. In A.R. Sadovnik, P. Cookson, S. Semel, & R. Coughlan (Eds.), *Exploring Education* (pp. 253–261). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315408545>
- Kraft, M. A., Marinell, W. H., & Shen-Wei Yee, D. (2016). School organizational contexts, teacher turnover, and student achievement: Evidence from panel data. *American Educational Research Journal*, 53(5), 1411–1449. <https://doi.org/10.3102/0002831216667478>
- Malinen, O. P., & Savolainen, H. (2016). The effect of perceived school climate and teacher efficacy in behavior management on job satisfaction and burnout: A longitudinal study. *Teaching and Teacher Education*, 60, 144–152. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tate.2016.08.012>
- Sims, S. (2018). *Essays on the recruitment and retention of teachers* (Doctoral dissertation). University College London. <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10053430>
- Sims, S. (2020). Modelling the relationships between teacher working conditions, job satisfaction and workplace mobility. *British Educational Research Journal*, 46(2), 301–320. <http://dx.doi.org/10.1002/berj.3578>
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2011). Teacher job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: Relations with school context, feeling of belonging, and emotional exhaustion. *Teaching and Teacher Education*, 27(6), 1029–1038. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tate.2011.04.001>
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2016). Teacher stress and teacher self-efficacy as predictors of engagement, emotional exhaustion, and motivation to leave the teaching profession. *Creative Education*, 7(13), 1785. <http://dx.doi.org/10.4236/ce.2016.713182>
- Toropova, A., Myrberg, E., & Johansson, S. (2020). Teacher job satisfaction: the importance of school working conditions and teacher characteristics. *Educational Review*, 73(1), 71–97. <https://doi.org/10.1080/00131911.2019.1705247>
- UNESCO. (2024, February 22). Global report on teachers: What you need to know. <https://www.unesco.org/en/articles/global-report-teachers-what-you-need-know>
- Wang, K., Li, Y., Luo, W., & Zhang, S. (2020). Selected factors contributing to teacher job satisfaction: A quantitative investigation using 2013 TALIS data. *Leadership and Policy in Schools*, 19(3), 512–532. <http://dx.doi.org/10.1080/15700763.2019.1586963>

DANSK EFTERSKRIFT: LÆRERES JOBTILFREDSHED I DANMARK – POSITIVE TENDENSER

Af Anders A. Christensen, Jacob H. Christensen, Christian C. Kjeldsen, Rune M. Kristensen og Shiri Lavy
Nationalt Center for Skoleforskning (NCS), DPU, Aarhus Universitet

Danmark deltager ikke i TIMSS med 8. klasse, men kun med 4. klasse (Kjeldsen et al., 2024). Derfor indgår der ingen danske resultater i IEA's Compass Brief om læreres jobtilfredshed. Imidlertid er læreres jobtilfredshed også et vigtigt tema i en dansk kontekst, og derfor har vi foretaget lignende analyser af data fra TIMSS 2023 blandt danske lærere i 4. klasse. Vi har undersøgt udviklingen i læreres jobtilfredshed på tværs af de tre seneste TIMSS-runder (2015, 2019 og 2023) i et nordisk komparativt perspektiv, og vi har undersøgt sammenhænge mellem lærernes jobtilfredshed, skolemiljø og arbejdsvilkår.

- **Jobtilfredshed:** I TIMSS 2023, 2019 og 2015 har lærerne forholdt sig til flere udsagn om deres tilfredshed med professionen, oplevelsen af, at arbejdet er meningsfuldt og betydningsfuldt, begejstring for deres arbejde, inspiration fra jobbet og stolthed over deres arbejde. På baggrund af svarene er der konstrueret en skala, som anvendes til at måle lærernes samlede jobtilfredshed, hvor højere værdier angiver større jobtilfredshed.
- **Skolemiljø:** Lærerne har forholdt sig til en række spørgsmål om skolens sociale og faglige rammer, som efterfølgende er samlet i to skalaer. Den første vedrører en tryk og velfungerende skole og omfatter lærernes oplevelse af skolens generelle sikkerhed, klare regler for elevadfærd samt håndhævelse af disse. Den anden skala omhandler skolens vægt på faglige præstationer og afspejler lærernes vurdering af skolens fokus på faglige mål og resultater, herunder lærernes forventninger til elevernes præstationer, forældrenes engagement i elevernes læring samt elevernes motivation og indsats i forhold til skolens faglige mål. For begge skalaer angiver en højere score en mere positiv oplevelse af skolemiljøet.

- **Arbejdsvilkår:** Lærerne har angivet, i hvilken grad de er enige i udsagn om, hvorvidt der er for mange elever i klasserne, om de har for meget stof at gennemgå, om de har for mange undervisningstimer, om de har behov for mere tid til forberedelse, om de har behov for mere tid til at hjælpe enkelte elever, om de oplever for stort pres fra forældre, om de har svært ved at følge med i alle ændringer af læseplanen, og om de har for mange administrative opgaver. En høj score angiver større enighed i det enkelte udsagn.

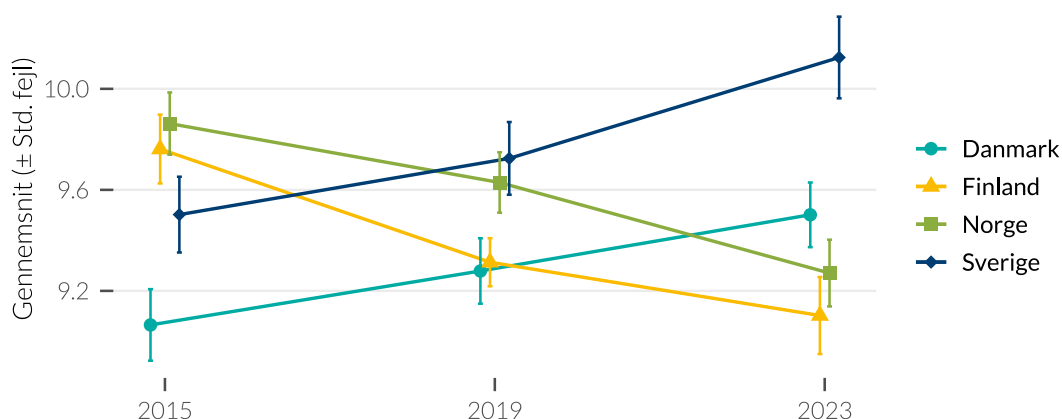
METODE

Korrelationer mellem variable er beregnet som Spearmans rangkorrelation. Denne metode antager en monoton (dvs. stigende eller faldende) sammenhæng mellem to variable, men antager ikke at sammenhængen er lineær (dvs. sammenhængen ikke nødvendigvis har samme størrelse over hele skalaen).

RESULTATER

Figur 1 viser udviklingen i læreres jobtilfredshed i Danmark sammenlignet med de øvrige nordiske lande i TIMSS 2015, 2019 og 2023. I 2015 havde danske lærere det laveste niveau blandt de nordiske lande. Det relativt lave danske niveau fulgte umiddelbart efter folkeskolereformen fra 2014 og de samtidige ændringer i lærernes arbejdstidsregler, som tilsammen medførte omfattende ændringer i lærernes arbejdstid, undervisningsopgaver og samarbejdsformer, hvilket på daværende tidspunkt var genstand for betydelig debat i lærerstanden. Siden 2015 er jobtilfredsheden i Danmark steget signifikant, og i 2023 ligger Danmark næsthøjest – kun overgået af Sverige. Udviklingen adskiller sig fra både Norge og Finland, hvor jobtilfredsheden er faldet signifikant i samme periode.

Figur 1: Jobtilfredshed for 4. klasse lærere i fire nordiske lande – TIMSS 2015–2023

IEA's Compass Brief viste, at skolemiljø generelt har en signifikant sammenhæng med læreres jobtilfredshed. Tabel 1 viser, at dette også gør sig gældende i Danmark: Lærere, der rapporterer, at eleverne viser respekt og opfører sig ordentligt, har en tendens til at være mere tilfredse med deres arbejde. Yderligere

viser Tabel 1, at læreres oplevelse af, at skolen og forældrene lægger vægt på faglige præstationer, også er forbundet med højere jobtilfredshed. Dette har lige stor betydning for lærere i matematik og natur/teknologi.

Tabel 1: Sammenhænge mellem skolemiljø og læreres jobtilfredshed

Skala	Matematiklærere	Natur/teknologilærere
Tryk og velfungerende skole	.47***	.47***
Skolens vægt på faglige præstationer	.28***	.23**

Note: Spearman-korrelation mellem lærernes jobtilfredshed og den enkelte variabel.
Signifikansniveauer $p < 0,10$, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Tabel 2 viser, at flere aspekter af danske læreres arbejdsvilkår er negativt forbundet med deres jobtilfredshed. De tydeligste sammenhænge ses for lærere, der har svært ved at følge med i ændringerne i læseplanen, har for mange administrative opgaver eller for mange undervisningstimer. Det er vores opfattelse, at læseplanen i lærernes besvarelser er tolket bredere, og er et udtryk for lærernes oplevelse af ændringer i skolen generelt. Derudover ses der forskelle mellem lærerne i matematik og natur/teknologi i forhold til betydningen af klassestørrelse, behov for mere tid til at forberede sig til undervisning og følelsen af pres fra forældrene. Disse forskelle undersøges ikke

nærmere her, men kan både hænge sammen med svarmønstre i forhold til, hvor mange lærere der er uenige i det enkelte spørgsmål såvel som forskelle fagene imellem (f.eks. har nogle natur/teknologilærere svært ved at nå at forberede sig til undervisningen, Krogh & Kristensen, 2025). Mængden af fagligt stof, der skal dækkes, og tid til at hjælpe eleverne enkeltvis, viser i analysen her ingen signifikant sammenhæng med jobtilfredshed. Hvad der ikke fremgår af tabellen er, at meget få lærere angiver, at de er lidt- eller meget uenige i behovet for mere tid til den enkelte elev. Fraværet af en sammenhæng kan derfor også skyldes den begrænsede variation i data.

Tabel 2: Sammenhænge mellem lærernes arbejdsvilkår og jobtilfredshed

Lærernes arbejdsvilkår	Matematiklærere	Natur/teknologilærere
Jeg har svært ved at følge med i alle ændringerne i læseplanen	.32***	.38***
Jeg har for mange administrative opgaver	.28***	.23**
Jeg har for mange undervisningstimer	.19*	.26***
Jeg føler et stort pres fra forældre	.15#	.21*
Jeg har brug for mere tid til at forberede mig til undervisning	.14#	.22**
Der er for mange elever i klasserne	.06	.16*
Jeg har brug for mere tid til at hjælpe eleverne enkeltvis	.08	.14#
Jeg har for meget stof, der skal dækkes i undervisningen	-.03	.05

Note: Lærerne er blevet bedt om at svare på udsagn med følgende indledning: "Angiv i hvilken grad du er enig eller uenig i de følgende udsagn."

Besvarelserne er kodet 1 = "Meget enig" til 4 = "Meget uenig".

Spearman-korrelation mellem lærernes jobtilfredshed og den enkelte variabel.

Signifikansniveauer: # $p < 0,10$, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

TALIS VISER ET HØJT NIVEAU AF JOBTILFREDSHED BLANDT DANSKE LÆRERE I UDSKOLINGEN

Resultaterne fra TIMSS-undersøgelsen kan nuanceres yderligere af nyere fund fra *Teaching and Learning International Survey* (TALIS), der gennemføres af IEA på vegne af OECD og dækker et repræsentativt udsnit af lærere og fag i grundskolens 7-9 klassestrin (OECD 2025). Her indgår ligeledes en samlet skala for lærernes jobtilfredshed, som dog kun kan anvendes til sammenligning mellem lande i 2024 og ikke over tid. Skalaen er ikke direkte sammenlignelig med skalaen for jobtilfredshed i TIMSS. I 2024 lå lærernes samlede jobtilfredshed på denne skala i international sammenligning højt, og danske lærere placerede sig på en tiendeplads ud af 55 deltagende lande. Sammenlignet med de øvrige nordiske lande lå danske lærere statistisk signifikant højere end lærerne i Norge, Sverige og Finland. Danske udskolingslærere placerede sig således i TALIS anderledes i den internationale rangering end danske 4. klasselærere gjorde i TIMSS 2023. De to skalaer er dog ikke helt sammenlignelige.

Nogle forhold er genkendelige mellem de to undersøgelser, bl.a. lærernes forandringstræthed, betydningen af pres fra forældrene for lærernes jobtilfredshed, samt at administrative opgaver opleves at fylde for meget (Børne- og Undervisningsministeriet 2025).

For sammenligning over tid i TALIS har vi undersøgt enkeltspørgsmålet "Alt i alt er jeg godt tilfreds med mit arbejde". I 2013 var 38,1 (SE = 1,8) procent af de danske lærere meget enige i, at de var tilfredse med deres arbejde. I 2018 var andelen 30,5 (SE = 1,1) procent, og senest i 2024 var andelen 36,1 (SE = 1,1) procent. Andelen af meget tilfredse danske lærere var signifikant højere i 2024 end i 2018, men på samme niveau som i 2013. Sammenlignet med de øvrige nordiske lande var andelen af danske udskolingslærere i 2024, der var meget tilfredse med deres arbejde, signifikant højere end i Finland og Norge med henholdsvis 21,4 (SE = 0,8) og 21,9 (SE = 1,7) procent, men på niveau med Sverige (34,6, SE = 1,5). Set over tid er det danske niveau for jobtilfredshed højt i 2024 og er højere end i Norge, Sverige og Finland i 2013 og 2018 (egne beregninger, OECD 2014, 2020, 2025).

REFERENCER

Børne- og Undervisningsministeriet. (2025). *TALIS 2024 – Grundskole*. <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf25/oktober/251028-talis-2024---grundskole---final.pdf>

Kjeldsen, C. C., Kristensen, R. M., Christensen, J. H., & de la Villa Gonzalez, C. (2024). *Matematik og natur/teknologi i 4. klasse: Resultater af TIMSS-undersøgelsen 2023*. Aarhus Universitetsforlag. IEA-studier. <https://unipress.dk/udgivelser/m/matematik-og-naturteknologi-i-4-klasse-resultater-af-timss-undersogelsen-2023/>

Krogh, L. B., & Kristensen, R. M. (2025). *Praksisafdækning i naturfagene: En undersøgelse af undervisningspraksis i naturfagene i grundskolen*. NAFA - Naturfagsakademiet. <https://nafa.nu/wp-content/uploads/sites/46/2025/04/nafa-praksisafdækning-i-naturfag.pdf>

OECD. (2014). *Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2013 Database*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/talis/talis-2013-data.htm>

OECD. (2020). *Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2018 Database*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-data.htm>

OECD. (2025). *Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2024 Database*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/talis/talis-2024-data.htm>

IEA COMPASS: BRIEFS IN EDUCATION

About Education International

This special issue of *IEA Compass: Briefs in Education* has been created in partnership with Education International, the global union voice and force for education, representing 33 million teachers and education workers in 180 countries. Education International works for profession, public education, people, and the planet.

Follow us:

@ieaeducation.bsky.social

@eduinternational.bsky.social

IEAResearchInEducation

EducationInternational

IEA

@iea_education

Christian Christrup Kjeldsen
IEA Chair

Dirk Hastedt
IEA Executive Director

Andrea Netten
Director of IEA Amsterdam

Laura Cheeseman
Senior Communications Officer, IEA

David Rutkowski
Series Editor,
Indiana University

Copyright © 2025 Stichting IEA Secretariaat Nederland.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, electrostatic, magnetic tape, mechanical, photocopying, recording or otherwise without permission in writing from the copyright holder.

Accessibility Statement

IEA is committed to ensuring our publications are accessible to all users. For information about the accessibility of this publication or to request an alternative format, please visit our [Accessibility Statement](#) or contact us at secretariat@iea.nl.

Please cite this publication as:

Eryilmaz, N., Kennedy, A., Strietholt, R., Johansson, S., Bäckström, P., & Henry, M. (2025, July). Teacher job satisfaction: International evidence on the associations with teacher workload, school leadership, and student discipline. *IEA Compass: Briefs in Education* No.27. IEA.

ISSN: 2589-70396

Copies of this publication can
be obtained from:

Stichting IEA
Secretariaat Nederland
Keizersgracht 311
1016 EE Amsterdam
The Netherlands

By email: secretariat@iea.nl
Website: www.iea.nl

Education International
Internationale de l'Éducation
Internacional de la Educación
Bildungsinternationale

Researching education, improving learning